

Намози Тарових

صلاة التراويح

[Тоҷики – Tajiki – طاجيكية]

Муаллиф: Абдушарифи Боқизода

2009 - 1430

islamhouse.com

صلاة التراويح

« باللغة الطاجيكية »

مؤلف : عبد الشريف باقي زادة

2009 - 1430

islamhouse.com

Намози Таровиҳ

Дар ривоятҳо омадааст, ки Расули Худо (с) мардумро ба қиёми шабҳои моҳи Рамазон бо баёни аҷру савоби он ҳавасманд мегардонд, вале онҳоро ба таври ҳатмӣ ва муаккад ба он амр намекард. Аз ҷумла, он Ҳазрат (с) мегуфт: **«Касе шабҳои моҳи Рамазонро аз рӯи имон ва ба умеди аҷру савоб барно дорад, тамоми гуноҳони (хурди) гузаштааш баҳшида мешаванд»**. Саҳеҳи Бухорӣ, 37, 2008, 2009.

Расули Худо (с) аз дунё гузашт ва кор ба ҳамин сурат боқӣ монд. Дар замони хилофати ҳазрати Абубакр (р) ва ибтидои даврони Умар (р) низ ҳамин ҳолат ҳифз гардид. Саҳеҳи Бухорӣ, 2009. Саҳеҳи Муслим.

Оиша (р) мефармояд: «Расули Худо (с) шабе (дар моҳи Рамазон) нимашаб ба масҷид рафт ва дар он ҷо намоз гузорид. Мардуме, ки дар он ҷо буданд, ба вай иқтидо намуда, намоз гузориданд.

Вақте субҳ шуд, онҳо дар бораи намози шабашон ба мардум хабар доданд. Шаби дигар одами бештаре чамъ шуда ва ҳамроҳи он Ҳазрат (р) намоз гузоштанд. Боз субҳ хабар ба мардуми бештаре расид ва дар шаби сеюм аҳли масҷид зиёд гардиданд. Расули Худо (с) ин шаб низ ба масҷид рафт ва мардум ҳамроҳаш намоз гузоштанд.

Шаби чорум масҷид дигар намозгузoronро набурд, (вале Расули Худо (с) он шаб ба наздашон набаромад, балки саҳар) барои намози субҳ баромад. Пас аз адои намози бомдод... ба мардум гуфт: **Ҳузурӣ шумо бароям пӯшида набуд, вале хавф бурдам, ки ин намоз низ бар шумо**

фарз гардад ва аз адои он очиз гардед». Саҳеҳи Бухорӣ, 729, Саҳеҳи Муслим, 1780.

Чи тавре мебинем, Расули Худо (с) танҳо се шаб намозро дар масҷид бо ҷамоъат барпо доштааст ва ба ин андеша, ки мабодо намози шаб дар моҳи Рамазон бар умматаш фарз гардад ва онҳо аз анҷоми он очиз оянд, дигар онро ҳамроҳи мардум нагузоштааст.

Бар асоси ривоятҳои дигар Расули Худо (с) танҳо дар се шаби тоқи даҳаи охири моҳи Рамазон намози таровихро дар масҷид бо ҷамоъат барпо доштааст. Нўъмон ибни Башир аз болои минбари шаҳри Ҳумс фармуд: *«Шаби бисту сеюми моҳи Рамазон ҳамроҳи Расули Худо (с) то як ҳиссаи шаб ба намоз истодем, дар шаби бисту панҷум то нимаи шаб ва дар шаби бистухафtum то ҷое ба намоз истодем, ки хавф бурдем саҳарихўрӣ моро фавт мегардад*». Мусаннафи Ибни Абушайба, ҷ. 2, с. 286.

Дар ривояти Ҷубайр ибни Нуфайр аз Абузар низ ҳамин маъно бо дигар лафз таъкид гардидааст ва танҳо ин илова дар он омадааст, ки: *«Дар шаби бистухафtum он Ҳазрат (с) аҳли хонавода ва ҳамсаронашро низ ҷамъ намуд. Шаби бистучаҳорум ва бистушашум ҳамроҳи мо таровихро нахонд. Пас аз бистухафtum низ таровихро ҳамроҳи мо барпо надошт*». Сунани Абудовуд, 1375. Сунани Тирмизӣ, 806.

Мардум дигар намози таровихро дар хонаҳояшон ва ё дар ҷамоъатҳои пароканда дар гўшаҳои масҷид мехонданд. Ин ҳолат дар замони хилофати ҳазрати Абубакр (р) ва ибтидои хилофати ҳазрати Умар (р) низ идома ёфт. Пас аз он ҳазрати Умар (р) мардумро, ки дар гўшаҳои масҷид танҳо-танҳо ва ё дар ҷамоъатҳои пароканда намози тарових мегузоштанд, ба як имом ҷамъ сохт.

Аз он таърих ба баъд намози тарових ва ҳамчуни намози витр дар моҳи Рамазон бо ҷамоъат барпо дошта мешаванд.

Аз он рӯзе, ки Умар (р.з) мардумро дар намози тарових ба як имом ҷамъ намуд, дигар ба ҳамон ҳолат боқӣ мондааст. Тарових ҷамъи тарвиҳа ба маънои андаке дам гирифтандар миёни ҳар ҷаҳор ракаъати намоз мебошад. Дар садри Ислом намози таровихро мардум бо оҳистагӣ, тааммул дар оятҳо ва бо хушӯи комил ба ҷой меоварданд ва пас аз ҳар ҷаҳор ракаъати он андаке дам мегирифтанд. Имрӯзҳо низ намози тарових суратан бо ҳамон меъёр ба ҷо оварда мешавад, вале ягона чизе, ки камтар ба он тавачҷӯх мегардад, ҳамон оҳистагии зарурӣ, ҳолати тааннӣ ва хушӯи дар намоз мебошад, ки рӯҳи намозро ташкил медиҳанд.

Адади ракаъатҳои намози тарових

Дар бораи адади ракаъатҳои намози тарових ривоятҳои гуногуневорид шудааст. Имом Молик (р) дар Муваттаъ аз Язид ибни Румон ривоят мекунад, ки: *«Мардум дар замони Умар ибни Хаттоб (р) қиёми шабро бистусе ракаъат ба ҷо меоварданд»*. Вай дар ин ҷо се ракаъати витрро низ дар назар доштааст.

Аз Соиб ибни Язид низ ривоят шудааст, ки: *«Дар замони Умар ибни Хаттоб мардум дар моҳи Рамазон (намози шабро) бист ракаъат мегузоштанд»*.

Дар Саҳеҳи Бухорӣ аз Оиша (р) ривоят шудааст, ки : *«Расули Худо на дар моҳи Рамазон ва на дар ғайри он аз ёздаҳ ракаъат зиёд намегузошт. Аввал чор ракаъат мегузошт, ки аз ҳусну зебоӣ ва дарозии онҳо напурс, боз*

чор ракаъати дигар мегузошт, ки аз хусну зебой ва дарозии онҳо напурс. Сипас се ракаъат мегузошт...». Сахеҳи Бухорӣ, 1147, 2013, 3569.

Манзур аз ёздаҳ ракаъат ҳашт ракаъат намози қиёми шаб ва се ракаъат витр мебошад.

Аммо бузургони мазҳаби ҳанафӣ ва аксари аҳли илм ин ҳадисро ба қиёми шаби ҳамешагии он Ҳазрат (с), ҳам дар моҳи Рамазон ва ҳам дар ғайри он, марбут донистаанд, на ба қиёми моҳи Рамазон ва он намозе, ки бо номи тарових шинохта мешавад. Зеро ин ҳадис, агар қиёми моҳи Рамазон ва намози таровихро низ дар бар мегирифт, ҳеч гоҳ саҳобагони киром бар хилофи он амал ва иттифок намекарданд.

Илова бар ин, ин кори онҳо дар замоне сурат гирифта буд, ки Оиша (р) дар қайди ҳаёт буд ва ба он муҳолифате нишон надод. Пас маълум мешавад, ки манзури ҷумҳури саҳобагон аз ҳадиси Оиша (р) ҳамон намози ҳамешагии шаб аст, на қиёми моҳи Рамазон ва намози тарових. Дар бораи хатми Қуръони карим дар намози тарових дар байни мактабҳои фикҳӣ ду нуқтаи назар вучуд дорад. Имом Молик (р) онро суннат намедонад. Дар назди ҷумҳури бузургони ҳанафӣ намози тарових суннати муаккада мебошад ва як бор хатм кардани Қуръони карим дар моҳи Рамазон дар намози тарових низ суннат мебошад, вале ғайри муаккада.

Аммо микдори оятҳое, ки дар ҳар ракаъати намози тарових хонда мешаванд, ба адади муайяне маҳдуд гардонида нашудааст, балки он ба ҳоли намозгузoron вобаста мебошад. Агар имом дар ҳар ракаъат даҳ ёздаҳ оят бихонад, Қуръонро дар зарфи як моҳи Рамазон ва ё чанд рӯз камтар аз он хатм менамоянд. Дар китоби «Мудаввана» омадааст: *Умар ибни Абдуъазиз қориҳоро*

амр кард, ки намози таровихро барпо доранд ва дар ҳар ракаъати он даҳ оятӣ бихонанд».

Имом Ҳасан аз Абуҳанифа (р) низ хондани даҳ оятро дар ҳар ракаъати намози тарових ривоят кардааст.

Вале беҳтар он аст, ки ҳар шаб дар бист ракаъат як пораи Қуръонро хатм намоянд ва бо ҳамин дар зарфи як моҳ як хатми комил анҷом мегирад. Ин миқдор ба ҳоли ҳар гуна намозгузор мувофиқат мекунад. Аммо, агар намозгузоре тоқати бештар дошта бошанд ва ду бор ва ё се бор Қуръонро дар моҳи Рамазон хатм намоянд, он низ ҷоиз мебошад.